

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupíčkové v právní věci žalobců: a) **G. B.**, b) **nezletilý H. B.**, c) **nezletilý H. B.**, d) **nezletilá Z. B.**, všichni zastoupeni JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 11. 2019, č. j. 31 Az 34/2018 – 64,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 11. 2019, č. j. 31 Az 34/2018 – 64, **se zrušuje**.
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 3. 10. 2018, č. j. OAM-1083-ZA-ZA11-ZA05-2016, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobcům na náhradě nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti částku 37.098 Kč k rukám jejich zástupce advokáta JUDr. Matěje Šedivého do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 3. 10. 2018, č. j. OAM-1083-ZA-ZA11-ZA05-2016, žalovaný neudělil žalobcům mezinárodní ochranu podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobci podali proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové, který ji zamítl rozsudkem ze dne 27. 11. 2019, č. j. 31 Az 34/2018 – 64.

[3] Krajský soud v odůvodnění rozsudku konstatoval, že žalobkyně a) neuvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjela ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byla azylově relevantním způsobem pronásledována. Žalobkyně a) nebyla členkou žádné politické strany nebo organizace. Její domněnku, že v srpnu roku 2015 byla propuštěna z práce, kde pracovala jako zdravotní sestra, z důvodů politických aktivit jejího manžela, označil soud v souladu s názorem žalovaného za spekulativní. Krajský soud proto uzavřel, že žalobci nebyli ve vlasti pronásledováni pro uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu.

[4] Krajský soud dále přisvědčil názoru žalovaného, že žalobci neměli ve vlasti žádné potíže, které by byly relevantní z hlediska § 12 písm. b) zákona o azylu. Případ manžela žalobkyně a) byl posouzen individuálně v jeho řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany a ani v jeho případě žalovaný neshledal důvody pro udělení azylu. Obavy žalobkyně a) z případných následků zadržení jejího manžela, které by dopadly na ni samotnou nebo na její děti, tedy nelze považovat za důvodnou. Rovněž tak nelze považovat za podloženou obavu žalobkyně a) z případného postihu ze strany státních orgánů Ázerbájdžánu za podání žádosti o mezinárodní ochranu v České republice. Obava z možného budoucího povolání synů žalobkyně a) k nástupu vojenské služby není z hlediska zákona o azylu relevantní, neboť povinnost nastoupit vojenskou službu patří mezi legitimní státoobčanské povinnosti a není bez dalšího pronásledováním. Rovněž sama skutečnost, že v některé zemi existuje nedemokratický režim, který pošlapává lidská práva, ještě neznamená, že kterýkoliv občan takové země je tomuto negativnímu vlivu přímo nebo zprostředkovaně vystaven.

[5] Za správné, zákonné, zjištěným informacím odpovídající a taktéž náležitě odůvodněné považoval krajský soud i neudělení azylu podle § 13 a 14 zákona o azylu. K udělení azylu podle § 13 zákona o azylu nebyl v případě žalobců shledán zákonný podklad, neboť žalobci nejsou rodinnými příslušníky azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo 14 zákona o azylu. Žalobci v průběhu řízení neuvedli žádné závažné zdravotní problémy, které by nebylo možno řešit léčbou v Ázerbájdžánu. Krajský soud se přiklonil k názoru žalovaného, že před vycestováním z vlasti měli žalobci úplné socioekonomické zázemí a že tudíž nebyl zjištěn žádný důvod zvláštního zřetele hodný pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu.

[6] Žalovaný se z pohledu doplňkové ochrany opětovně zabýval všemi žalobci tvrzenými skutečnostmi, přičemž konstatoval, že žalobci neuvedli žádnou takovou skutečnost, z které by vyplývalo, že by se v době svého pobytu v Ázerbájdžánu stali terčem cíleného zájmu státních orgánů své vlasti, z čehož by se dala možnost vzniku vážného nebezpečí v případě návratu do vlasti odvozovat. Žalovaný tak dospěl k závěru, že lze opodstatněně předpokládat, že žalobcům v případě návratu do vlasti by nemohlo ze strany ázerbájdžánských státních orgánů nic konkrétního hrozit. Nenalezl ani žádné skutečnosti, na základě kterých by mohla žalobcům hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti. S těmito závěry se krajský soud rovněž ztotožnil a plně na ně odkázal. Doplňkovou ochranu lze v případě nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu shledat pouze tam, kde takové

pokračování

nebezpečí reálně hrozí. Z žádných důkazů přitom taková skutečnost nevyplývá. Případné vycestování žalobců nepředstavuje po posouzení informací o zemi původu a skutečnostech sdělených žalobci rozpor s mezinárodními závazky České republiky. Krajský soud se rovněž ztotožnil s názorem žalovaného, že v případě návratu žalobců do vlasti jim nehrozí vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Krajský soud proto uzavřel, že závěr žalovaného, podle něhož žalobci nesplňují zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu byl zákonný. Z výpovědi žalobců a evidence žadatelů o udělení mezinárodní ochrany rovněž nevyplývá, že by v České republice byla udělena doplňková ochrana některému z rodinných příslušníků žalobců. Žalovaný tedy rozhodl v souladu se zákonem o azylu, když konstatoval, že žalobci nesplňují důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu.

III.

[7] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) napadli rozsudek krajského soudu kasační stížností. Stěžovatelé namítali, že krajský soud ve svém rozsudku neuvedl, do jaké míry pokládá doplnění žaloby z roku 2019 a repliku k vyjádření žalovaného za přípustné. Nedošel-li krajský soud k závěru, že jsou tato podání opožděná, resp. nepřipustně rozvíjejí námitky vymezené v žalobě podané v zákonem stanovené lhůtě, pak se měl vypořádat se všemi uplatněnými námitkami. Takováto úvaha se však v odůvodnění rozsudku nenachází, neboť ten se omezuje toliko na rekapitulaci závěrů žalovaného, uzavřenou konstatováním, že stěžovatelé nenaplnují požadavky § 12 zákona o azylu.

[8] Stěžovatelé dále uvedli, že jejich žádost byla úzce spjata s žádostí manžela stěžovatelky a) a současně otce stěžovatelů b), c) a d). Žalovaný v této souvislosti porušil § 68 odst. 3 správního řádu, pokud argumentaci stěžovatelů související s politickou aktivitou otce rodiny negoval toliko s odkazem na zamítavé rozhodnutí ve věci paralelně vedené žádosti. Obě rozhodnutí žalovaného byla přitom vydána ve stejný den, přičemž rozhodnutí týkající se otce rodiny nebylo zařazeno mezi podklady pro vydání rozhodnutí, v důsledku čehož byli stěžovatelé kráceni na svých právech. Obdobnou vadu spatřovali stěžovatelé i v rozhodnutí krajského soudu, který co do hodnocení relevance obav otce rodiny toliko odkázal na posouzení jeho individuální žádosti, aniž by související argumentaci prezentovanou stěžovateli jakkoliv vypořádal. U paralelně řešených žádostí manželů, kdy toliko jeden z dvojice je politickým aktivistou, zatímco druhý z dvojice čelí útlaku podle § 12 písm. b) zákona o azylu, je zapotřebí primárně vypořádat žádost nositele azylově relevantních obav, tj. v tomto případě otce rodiny, a teprve poté posoudit žádost stěžovatelů, což se v jejich případě nestalo, neboť žádosti byly posuzovány paralelně, tj. ve stejný den.

[9] Stěžovatelé proto navrhli, aby Nejvyšší správní soud zrušil jak napadený rozsudek krajského soudu, tak i rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti plně odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a rozsudek krajského soudu s tím, že tato rozhodnutí byla vydána v souladu se zákonem. V případě stěžovatelů žalovaný neshledal existenci žádného z taxativně

vymezených důvodů udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. V průběhu řízení bylo zjištěno, že stěžovateli v zemi původu nehrozí pronásledování ve smyslu zákona o azylu a ani zmiňované obavy nelze označit za odůvodněný strach z pronásledování. Žalovaný podložil svůj závěr o nemožnosti aplikace § 12 zákona o azylu relevantními podklady. U stěžovatelů rovněž nebyly shledány zvláště zřetele hodné důvody pro udělení azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu. Informacemi o zemi původu podložil žalovaný i svůj závěr o neudělení doplňkové ochrany, neboť nedošlo k naplnění některého z taxativně vymezených definičních znaků vážné újmy podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Stěžovatelka a) není a nebyla členkou žádné politické strany, organizace či hnutí, přičemž zmiňované potíže dává do souvislosti s politickou angažovaností manžela v zemi původu, avšak ani tomuto nebyla žádná z forem mezinárodní ochrany udělena, proto jsou její obavy v případě návratu do země původu neopodstatněné. Námitky, že žalovaný nemůže rozhodnout věci manželů téhož dne a že nezařazení rozhodnutí ve věci manžela jako jednoho z podkladů do spisu má za následek zkrácení jejích práv, nemají oporu v zákoně. Námitky stěžovatelů uvedené v kasační stížnosti tedy nemají opodstatnění a dostatečně se jimi zabýval a vyvrátil je již krajský soud ve svém rozsudku. Žalovaný nespatořoval v postupu krajského soudu ani svém žádné pochybení, krajský soud se zabýval všemi žalobními body dostatečným a přezkoumatelným způsobem. Žalovaný proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou, nebo ji zamítl jako nedůvodnou.

V.

[11] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] Podstatou prvního okruhu kasačních námitek je tvrzení stěžovatelů, že krajský soud pochybil, když se nezabýval žalobními námitkami, které uplatnili v doplnění své žaloby (ze dne 22. 1. 2019) a v následné replice k vyjádření žalovaného (ze dne 16. 10. 2019).

[14] Otázkou formulace žalobních bodů se několikrát zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu. Shrnutí jeho závěrů lze nalézt v usnesení ze dne 20. 3. 2018, č. j. 10 Azs 65/2017 - 732. Vyplývá z nich, že žalobce je povinen uvést v žalobě konkrétní skutková tvrzení a právní argumentaci, přičemž výrazem „konkrétní“ je ve vztahu k žalobci a k projednávané věci myšleno individualizované tvrzení. Skutková tvrzení nemohou být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž musí se jednat o zcela jasně individualizovaný, a tedy od jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelný popis. Žalobce však není povinen v žalobě svá konkrétní a dostatečně individualizovaná skutková tvrzení podřazovat pod přesná ustanovení právních předpisů. V citovaném usnesení rozšířený senát výslovně zopakoval svůj dřívější závěr, že *„žalobní bod i v azylových věcech nemůže ustát jen na obecných odkazech na určitá ustanovení zákona bez souvislosti s individualizovaným skutkovým tvrzením.“* Podle § 71 odst. 2 s. ř. s. lze žalobu rozšířit o další žalobní body jen ve lhůtě pro podání žaloby.

pokračování

[15] Stěžovatelé nerozporovali, že jejich pozdější podání ve věci byla učiněna až po uplynutí lhůty pro podání žaloby podle § 32 odst. 1 zákona o azylu (posledním dnem předmětné lhůty byla středa 31. 10. 2018).

[16] Nejvyšší správní soud po prostudování podání stěžovatelů učiněných v řízení před krajským soudem neshledal, že by krajský soud při hodnocení projednatelnosti původní žaloby a případné opožděnosti dalších žalobních námitek pochybil. Původní žaloba obsahovala, ač stručné, vylicení důvodů, pro které stěžovatelé považovali rozhodnutí žalovaného za nesprávné. Stěžovatelka a) v žalobě uvedla, že má 3 nezletilé děti a společně se obávají návratu do Ázerbájdžánu kvůli politické aktivitě jejího manžela, který byl několikrát zatčen. Ona sama pociťovala následky tohoto pronásledování na své osobě – například s ní byl nedůvodně ukončen pracovní poměr. Pronásledování manžela mělo na stěžovatelku a) psychický dopad, neboť jim domů často telefonovaly různé osoby a vyhrožovaly jim. Problémy se státními orgány měl i její otec. Tato skutečnost měla vliv i na její nezletilé děti, syn má kvůli incidentům v zemi původu psychické problémy a musí se léčit. Dále stěžovatelka a) uvedla, že žalovaný si nezjistil informace o zdravotním systému v Ázerbájdžánu a přístupu k lékařské péči. Namítala, že žalovaný neprovedl řádné zjištění, zda se budou moci její děti v zemi původu řádně léčit se svými psychickými problémy. Dále měla stěžovatelka a) za to, že neudělení doplňkové ochrany by bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, konkrétně s Úmluvou o právech dítěte, jelikož není v nejlepším zájmu jejich nezletilých dětí navrátit se do Ázerbájdžánu, kde nemají žádné zázemí. Neudělení mezinárodní ochrany stěžovatelům by bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, neboť by jim hrozilo nebezpečí vážné újmy. Nehledě na další obsah žaloby, toto jsou konkrétní skutková tvrzení, dostatečná pro to, aby se krajský soud mohl žalobou věcně zabývat. Proto krajský soud nepochybil tím, že stěžovatele nevyzval k odstranění nedostatků žaloby.

[17] Krajský soud se na základě takto dostatečně vymezených žalobních bodů soustředil na přezkum důvodů pro neudělení mezinárodní ochrany. Správně považoval veškerou další argumentaci uplatněnou nad rámec výše shrnutých žalobních bodů za opožděnou. Skutečnost, že se přesto k některým tvrzením vyjádřil a neshledal je důvodnými, nezakládá nezákonnost jeho rozsudku.

[18] Tyto kasační námitky tak Nejvyšší správní soud neshledal důvodnými.

[19] Stěžovatelé dále poukazovali na skutečnost, že jejich žádost o udělení mezinárodní ochrany úzce souvisela s žádostí pana S. B., který je manželem stěžovatelky a) a otcem stěžovatelů b), c) a d). Podle jejich názoru bylo třeba nejprve vypořádat žádost tohoto žadatele, který byl jako politický aktivista nositelem azylově relevantních obav, a teprve potom posoudit žádost stěžovatelů jako rodinných příslušníků.

[20] Nejvyšší správní soud předesílá, že neshledává pochybení žalovaného v tom, že žádosti stěžovatelů a otce rodiny byly posuzovány paralelně a že obě rozhodnutí žalovaného byla vydána téhož dne. Jak ostatně konstatovali sami stěžovatelé, uvedené žádosti spolu úzce souvisely a bylo třeba je posuzovat ve vzájemných souvislostech. Stěžovatelka a) ve svém řízení žalovanému např. doložila fotografie, které žalovaný využil

pro posouzení žádosti jejího manžela. Žalovaný pak na základě porovnání výpovědí obou manželů posuzoval věrohodnost výpovědí manžela stěžovatelky a) v jeho řízení apod. Rovněž s ohledem na možný zásah do soukromého a rodinného života stěžovatelů (zejména v případě neudělení mezinárodní ochrany a s tím spojeného pozbytí pobytového oprávnění) bylo vhodné, aby žádosti všech členů jedné rodiny byly posuzovány souběžně a rozhodnutí byla vydána ve stejnou dobu. Postupem žalovaného tedy nedošlo ke zkrácení práv stěžovatelů.

[21] V této souvislosti však Nejvyšší správní soud musí přihlídnout k zásadní skutečnosti, a to že rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 10. 2018, č. j. OAM-1084/ZA-ZA11-ZA05-2016, jímž nebyla udělena mezinárodní ochrana manželů stěžovatelky a) bylo zrušeno rozsudkem zdejšího soudu ze dne 10. 2. 2021, č. j. 6 Azs 261/2019 – 40 (včetně zamítavého rozsudku krajského soudu). Podle názoru Nejvyššího správního soudu žalovaný nedostatečně odůvodnil, z jakého důvodu má za to, že u žadatele není dán odůvodněný strach z pronásledování v případě návratu do země původu. Krajský soud pak nesprávnou aplikací ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu shrnuté v citovaném rozsudku aproboval nesprávné, resp. nedostatečné úvahy žalovaného, čímž pochybil tak, že to mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení žadatele. Podle závazného právního názoru soudu obsaženého ve zrušujícím rozsudku má žalovaný v dalším řízení na základě uvedených východisek znovu posoudit otázku přiměřené pravděpodobnosti budoucího pronásledování žadatele jak ve vztahu k udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. a), tak § 12 písm. b) zákona o azylu, a to zejména s ohledem na skutečnost, že žadatel již byl pronásledován, žalovaný nepochybně jeho politické aktivity jako takové (účast na demonstracích, aktivitu v Mládežnické unii) a na situaci v zemi původu.

[22] Žalobou napadené rozhodnutí trpí stejnými nedostatky. Žádost manžela stěžovatelky a) a otce stěžovatelů b), c) a d) o mezinárodní ochranu a jeho azylový příběh je v úzké spojitosti s žádostí jeho rodinných příslušníků. Stěžovatelé de facto nemají vlastní azylový příběh, ale tvrzené problémy v zemi původu souvisí s otcem rodiny a s jeho pronásledováním v Ázerbájdžánu. Ostatně některé popisované incidenty se týkaly přímo i jich (policejní razie u stěžovatelů doma, telefonické výhrůžky, propuštění ze zaměstnání apod.) a jejich případ tak nelze od žádosti otce rodiny mechanicky oddělit, naopak je třeba obě žádosti posuzovat ve vzájemném kontextu. Postavení stěžovatelů je v rozhodující míře závislé na vyhodnocení situace otce rodiny. Ostatně z textu žalobou napadeného rozhodnutí, napadeného rozsudku krajského soudu i vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti je jednoznačně patrné, že zásadním důvodem pro neudělení mezinárodní ochrany stěžovatelům byl právě neúspěch azylového příběhu otce rodiny. Za této situace žalobou napadené rozhodnutí nemůže samostatně obstát.

[23] S poukazem na shora uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou, proto rozsudek krajského soudu zrušil. Současně podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 3 s. ř. s., zrušil i rozhodnutí žalovaného, protože již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro takový postup. V souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. pak Nejvyšší správní soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, v něm bude žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

pokračování

[24] Tímto rozsudkem je řízení před správními soudy skončeno, Nejvyšší správní soud proto rozhodl rovněž o celkových nákladech soudního řízení (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s., má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Procesně úspěšnými byli v dané věci stěžovatelé, neboť výsledkem řízení před správními soudy bylo zrušení správního rozhodnutí, které napadli žalobou.

[25] Pokud jde o jejich výši v průběhu řízení o nyní posuzované kasační stížnosti, ta je představována náklady spojenými se zastoupením za jeden společný úkon právní služby při zastupování čtyř osob - podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] v celkové výši 9.920 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 ve spojení s § 12 odst. 4 advokátního tarifu] a paušální náhradou hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Částku 10.220 Kč soud zvýšil o 2.146 Kč připadající na daň z přidané hodnoty, kterou je advokát jako plátce povinen odvést. Celková výše náhrady nákladů za řízení o kasační stížnosti činí 12.366 Kč.

[26] Náhrada nákladů za řízení před krajským soudem zahrnuje náklady spojené se zastoupením za dva společné úkony právní služby při zastupování čtyř osob - převzetí a příprava zastoupení, účast u ústního jednání [§ 11 odst. 1 písm. a) a g) advokátního tarifu], tedy odměnu ve výši 9.920 Kč za každý z těchto úkonů a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý z těchto úkonů (13 odst. 4 advokátního tarifu). Částku 20.440 Kč soud zvýšil o 4.292 Kč připadající na daň z přidané hodnoty, kterou je advokát jako plátce povinen odvést. Celková výše náhrady nákladů za řízení před krajským soudem činí 24.732 Kč. Vyjádření žalobců učiněné prostřednictvím zástupce ze dne 16. 10. 2019 nepovažoval Nejvyšší správní soud za účelně vynaložený náklad, neboť toto vyjádření obsahuje pouze informace již sdělené, nebo tvrzení sice nová, ale pro absenci jejich návaznosti na včas uplatněné žalobní body opožděná, a krajský soud k němu proto nemohl přihlížet.

[27] Žalovaný je tedy povinen nahradit stěžovatelům náklady soudního řízení ve výši celkem 37.098 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejich zástupce advokáta JUDr. Matěje Šedivého.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. března 2021

Mgr. David Hipšr
předseda senátu